

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Jakuba Musila:

Příčiny poklesu počtu obětí ozbrojených konfliktů

Autor si ke zpracování vybral mimořádně zajímavý fenomén, který je přes zjevnou důležitost předmětem mnoha mytů, a to dokonce i v akademickém prostředí.

Cíl práce spočívá v rozpracování teze, že v přímém rozporu s převažující obecnou představou žijeme ve velmi nenásilném období. Autor si tak vybral téma, které je zvláště v českém prostředí poměrně nedoceňované a relevantní literatura téměř absentuje. Samotná volba tématu je tím pádem odvážná a staví autora do poměrně nelehké pozice už při přípravě a volbě pramenů. Volbu tématu považuji za zdařilou a vyzdvihuji ochotu studenta zabývat se méně zpracovaným tématem, a tedy i jeho volbu těžší cesty.

V úvodu autor dobře rozdělil práci na metodickou část, teoretické ukotvení a správně určil stěžejní část, tedy popis poklesu počtu obětí ozbrojených konfliktů a vymezení jednotlivých příčin.

Co se týče volby metodiky, je autor relativně stručný, deklaruje, že práce je teoreticko-analytická a přiznává, že využívá převážně kompilace a komparace. Vzhledem k tématu si na úrovni bakalářské práce těžko lze představit jiný postup. Mimo příliš stručné vysvětlení zvolené metodiky, nespátřuji v tomto přístupu negativum.

Na začátku samotné práce se autor musel nejdříve zabývat samotnými pojmy válka a ozbrojený konflikt, což by vzhledem ke složitosti a množství definic vystačilo na celou práci. Autor si proto zvolil jen definice, které považuje za ilustrativní a krátce je komentuje. Není sice úplně zřejmé, proč pojem ozbrojený konflikt vysvětluje v samostatné kapitole navazující na definici války, nicméně definice, které autor vybírá, jsou pro účely práce vybrány dostatečně pečlivě a ve vyhovujícím rozsahu. Následné zařazení kapitoly „Odborný výzkum konfliktů a míru“ by naopak měl být samostatnou kapitolou, ovšem uvedená výhrada je pouze dílčí. Obsahově autor velmi správně vybírá relevantní uznávané subjekty zabývající se předmětnou problematikou (PRIO, SIPRI a další).

V kapitole 3. zabývající se typologií a příčinami ozbrojených konfliktů je zjevné deklarované soustředění autora na moderní ozbrojené konflikty, čímž téma sice zužuje, avšak zároveň mu to umožňuje detailněji se věnovat problematice v aktuálním kontextu. To potvrzuje i následující kapitola poměrně důsledně se zabývající teorií čtyř generací moderních ozbrojených konfliktů (Lind). Pro cíl práce není tato kapitola nezbytná, ovšem na druhou stranu v ní autor dokazuje porozumění tématu a obohacuje standardní výklad o nový rozměr.

Ve 4. kapitole autor přechází k samotnému cíli práce, tedy k popisu fenoménu poklesu počtu obětí ozbrojených konfliktů. Vzhledem k tomu, že počet obětí a zejména úroveň násilnosti v historii jsou vnímány obecně velmi zkresleně, věnuje se autor i s ohledem na zaměření na moderní konflikty nejdříve vlivu médií na způsob vnímání válek. V zásadě celá kapitola 4. je zjevně ovlivněna S. Pinkerem (Better Angels of our Nature). Protože se jedná o nejnovější komplexní studii, je takový postup nepochybně předností práce. Přitom je z užívání i dalších relevantních publikací (Gleditsch, LeShan atd.) zjevné, že autor zná i tyto další prameny a práci s nimi zvládá velmi dobře. Využívaná data sice autor pouze přebírá, jak to již deklaroval na začátku, protože provedení vlastního sběru dat by bylo mimo jeho možnosti. Z poměrně velkých souborů dat ve využívané literatuře celkem úspěšně vybírá ta,

kteřá jeho výklad víceméně přiměřeně ilustrují. Kapitola je tak poměrně vyvážená, s dobrým výběrem stěžejních myšlenek a směřování k vytyčenému cíli. Dílčí závěry, ke kterým se autor na základě analýzy použité literatury přibližuje, jsou formulovány relativně opatrně. Zjevný pokles obětí moderních ozbrojených konfliktů je ale formulován jednoznačně.

V 5. kapitole při práci s v zásadě stejnými prameny přechází k nalézání příčin poklesu počtu obětí ozbrojených konfliktů. Příčiny autor spatřuje zejména v demokratizaci, ekonomické provázanosti a mezinárodních organizacích. V tomto směru je škoda, že se autor už v úvodu omezil jen na některé příčiny a důsledněji se nedržel zmíněného S. Pinkera, který příčiny poklesu počtu obětí ozbrojených konfliktů sestavil do velmi logického systému s větším počtem faktorů (koncept šesti trendů, pěti lepších „andělů“ a pěti historických sil). Při detailním rozboru by ovšem práce narostla do neakceptovatelných rozměrů. Uvedené omezení autor částečně odstraňuje v kapitole 5.7. Přes fakt, že si autor je zjevně vědom, že příčiny poklesu násilí válečného i kriminálního úzce souvisí, pracuje s těmito oblastmi přinejmenším při členění práce odděleně, což je ovšem koncepční, nikoliv věcná výhrada.

Autorovi se na závěr práce daří dojít k potvrzení původního cíle, tj. potvrdit dlouhodobý trend poklesu obětí ozbrojených konfliktů. Je nepochybně škoda, že se vzhledem k nezbytnosti udržet práci v přiměřeném rozsahu věnoval pouze moderním ozbrojeným konfliktům a bylo by zajímavé vidět téma rozpracované i hlouběji do historie (prehistorie). Doporučuji, aby se autor tématu věnoval i nadále. Samotný závěr práce sice vyznívá až příliš optimisticky, ale to jen při mládí autora potvrzuje jeho humanistický náhled na svět, který by konečně měl být také jedním z cílů studia.

Autor se na práci pečlivě připravil, nastudoval a sám si doplnil a vybral poměrně široký záběr odborné literatury. Zároveň pracoval velmi samostatně, konzultace vedoucího práce vyžadoval skutečně jen v obecné rovině a celkově projevoval vysokou míru vlastního úsudku. **Celkově považuji práci za velmi zdařilou, přínosnou a odvážně se věnující tématu, které přes svou závažnost není v odborné literatuře prosto různých přístupů i řešení. Zvládá o komplexním tématu přemýšlet a kombinovat různé obory. Téma vyžadovalo propojení historických, antropologických a sociologických znalostí a určitý osobní přístup. Mimořádně si tedy cením faktu, že autor je zjevně schopen aplikovat multidisciplinární přístup a využívat dosavadního studia na FHS UK přesně způsobem, který je smyslem samotné existence FHS UK. Tedy propojení různých oborů a pochopení problematiky v souvislostech nad rámec jediného oboru. Právě proto i přes výše uvedené dílčí výtky, navrhuji známku 1-2.**

Navrhovaná známka: 1-2

V Praze, 6. září 2015

Otakar Foltýn